

Kleine liederen van dood en leven

Jacques Schreurs

bron

Jacques Schreurs, *Kleine liederen van dood en leven*. Uitgeverij Het Spectrum, Utrecht 1938

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/schr014klei01_01/colofon.php

© 2015 dbnl / erven Jacques Schreurs

AAN MIJN MEDEBROEDERS: DE MISSIONARISSEN VAN HET HEILIG HART

Lof der liefde

[De Liefde is dronken, zegt de wind,]

*De Liefde is dronken, zegt de wind,
Want heel de nacht heeft zij haar lied doen schallen -
En zingend is zij uit 't gebint'
Der sterren in het stroo gevallen
En slaapt met alle maten en getallen
Hier in haar armen als een kind...
De Liefde is dronken, zegt de wind
En Engelen dwalen om de stallen.*

[De Liefde is dwaas,]

*De Liefde is dwaas,
Waarom ik mij soms verbaas;
Maar als de Liefde dwaas niet was
Zou ik niet weten
Hoe ik haar dán zou heeten...
Sinds blaas ik in een lampegglas:
De Liefde is dwaas,
Want 'k ben van haar gebeten!*

[De Liefde is zoet]

*De Liefde is zoet
En zij heeft géén gelijke!
Dit zich met kruimels voedt
En naar den disch dier Rijke
Met Lazarus, mag kijken...
Toch zeg ik en zeg 't goed:
De Liefde is zoet;
Waarom zou ik dan zuur kijken?*

[Een kind, vannacht, stond aan mijn bed en zeide:]

*Een kind, vannacht, stond aan mijn bed en zeide:
Dat God gestorven was en alle Engelen schreiden;
En opgesprongen in mijn bed van schrik,
Wat wordt er van de Liefde dan? - riep ik.
Dat mag God weten - sprak het kind en vleide
Zich aan mijn zijde en sliep dat oogenblik
Waarin mijn ziel haast van mijn lichaam scheidde.*

[Men zegt wel eens: de Liefde is blind.]

*Men zegt wel eens: de Liefde is blind.
Maar dat zij ziet kwam ik onlangs te weten
Toen ik haar spelen zag met een ziek kind,
Dat aldoor schreiend niet zijn pap wou eten;
Als jij niet eet, dan ga je dood: sprak zij
En haalde toen den teddybeer erbij,
Die rond en rul was en bijna versleten;
En 't kindje lachte en hapte welgezind...
O, wie zóógoed een kind zijn mondje vindt,
Dacht ik, is Liefde die niet blind mag heeten.*

[Wat kan ik van de Liefde méér verhalen,]

*Wat kan ik van de Liefde méér verhalen,
Die kom vandaar;
Dan dat er bergen in haar zijn en dalen
En dat haar wouden duister zijn en zwaar
Van wilde rozen, dronken nachtegalen,
Met witte waterplekken hier en daar;
Waarom de kinderen der herten dwalen
En waarin reeën staan te luisteren naar
Het lied der dronkenschap der nachtegalen.*

[Een kerk ging aan op Bezuidenhout,]

*Een kerk ging aan op Bezuidenhout,
Zij hebben God lof gezongen
En Hem een troon van lof gebouwd;
De Liefde zeide: God is al oud,
Maar heeft nog goede longen.*

[Ik zag een kind in 't midden van een klas]

*Ik zag een kind in 't midden van een klas
Dat telkens, met een griffel op een lei,
Een woord wou schrijven dat het zachtjes zei,
Doch telkens weer zijn griffel nederlei
Omdat het zag, dat dit het woord niet was...
Toen sprak een stem die van de Liefde was:
Dat woord ben ik, dat kleine kind ben jij!*

[De Liefde is zoo klein,]

*De Liefde is zoo klein,
Dat ik niet weet
Waarom zij Liefde heet;*

*De Liefde is zoo groot,
Dat ik niet vat
Dat 'k haar niet vatten kan,*

*Wat moet ik met de Liefde doen
Dan laten wat zij is:
Te klein, te groot,
Te wit, te rood,
Voor mijn geschiedenis.*

[De Liefde is sterk,]

*De Liefde is sterk,
Zij overspringt de dijken!
Maar als zij dra bezwijken,
Dan, God! let op uw werk
En sta daar niet te kijken
Als een kerk
Temidden zooveel lijken!*

[De Liefde is die soldaat]

*De Liefde is die soldaat
In zijn tenue bevroren
Die, aan den voet der toren
Daarginds, op schildwacht staat;
Hij heeft geen naam, geen ooren
En zelfs geen hart dat slaat!
Doch als de groote toren
Opeens twaalf uren slaat,
Schijnt die soldaat te horen:
Want hij rukt in en gaat...
De Liefde is die soldaat
En God is als die toren!*

[Is niet de Liefde als die matroos]

*Is niet de Liefde als die matroos
Die, blauw met witte strepen,
Zich keer op keer meedoogenloos
Door eene af laat schepen,
Die hij in droom op droom verkoos?*

*O Waterreus, o waterroos
Hoe wordt zijn hart geknepen!
En toch: de Liefde wordt niet boos
Al wordt zij niet begrepen.*

[De Liefde is wreed!]

*De Liefde is wreed!
Het staat in folianten
Als Judith in haar kleed
En onze Heer in Xanten
Temidden van zijn leed:
Hij bloedt naar alle kanten
En Hij is ongekleeed..
Ziet, wat de Liefde deed,
Gaat naar ons Heer in Xanten
En zegt: de Liefde is wreed:
Dié weet van haar van wanten!*

[Ik zag de Liefde als een boer vandaag]

*Ik zag de Liefde als een boer vandaag
Die zingend huiswaarts keerde door de bosschen,
(Zoekt zich de ziel niet zingend te verlossen?)
En God, die 't hoorde, zag naar hem omlaag
En lachte door de kamperfoelie-trossen:
'Zing, goede Lindert, want ik hoor je graag!'
En hij: mijn stem werd rauw van 't roepen achter de ossen,
De klei is zwaar bij ons en de ossen traag!*

[Ik ben bezeten van een zoete woede]

*Ik ben bezeten van een zoete woede
En tot mijn dagwerk lang niet meer in staat:
Ik loop al dagen met een wichelroede,
De mensen zien mij lachend na op straat
En wijzen met den vinger naar hun hoeden
En schudden dan hun hoofden desolaat.
Die man, zegt d'een, vergeet zijn hond te voeden,
Een ander: hoort hoe bang zijn stalvee blaaf.
En ik loop almaar met een wichelroede
- Mijn handen bloeden en mijn voeten bloeden -
Achter een schat die zich niet vinden laat.*

Verzen

[De broeder bad: Heer Jesu schouw]

*De broeder bad: Heer Jesu schouw
Hoe schamel ik 't hier stel,
Want rillend op mijn bed van kou
Verlang ik naar de hel.*

*En Jesus sprak: mijn lieve vriend,
De hel is niet zoo ver -
En als gij klagend haar verdient,
Voorwaar dan komt gij er!*

*- Hoe kwam ik en door welke deur?
Hoe keer ik uit deez' kooi,
Waar ik haast stik in wierookgeur
En snak naar hars en hooi?*

*En Jesus sprak: mijn arme man,
Dáár is de wijde deur,
Die naar twee kanten open kan
Naar eigen willekeur.*

*- Heer Jesus, mijn Verlosser, spreek
En geef mij goede raad,
Want laat ook gij mij in de steek
Dan word ik een soldaat.*

*En Jesus sprak: het staat u vrij
Te kiezen wat gij kiest,
Doch wee U! als gij mèt uw pij
Uw schoone kans verliest.*

*- Breek, Heer, dit al te wilde hert
Zijn weelderig gewei,
Daar gij 't zijn weg niet houdt versperd
Met prikkeldraad van zij!*

*En Jesus sprak: wat breed gedijt
Staat steeds op goede grond:
Ik laat het wassen wild en wijd
En 't staan alwaar het stond.*

*- Ik ben te onstuimig en te stout,
Te vol nog van uw schrik,
Dan dat ik kalm het hemelsch zout
U van de handen lik.*

*En Jesus sprak: slechts wijsheid baat,
Hetzij dan zoet of zuur;
Brand slechts uw ziel niet aan het kwaad
En lik dus nooit aan vuur.*

*- Ik bijt mijn tanden in uw kruis
En klem mij aan U vast,
Ik ben in dit onzalig huis
Als een verdwaalde gast:*

*Ik ben het kruis van Vader Abt,
Der broed'ren zondebok
En wie van ver niet naar mij trapt,
Die dreigt mij met een stok.*

*En Jesus sprak: in ieder huis
Moet naast een goede kok,
Een Abt zijn met een gouden kruis
En óók een zondebok.*

*- De oude rector cantus sloeg
Nooit zóó secuur de maat,
Of eens was ik een slag te vroeg,
Dan weer een slag te laat.*

*En Jesus sprak: wat geeft een slag
Te vroeg of ook te laat,
Daar zelfs de Liefde nacht nóch dag
En regel kent noch maat?*

*- Wanneer ik donker ben en blind
En loop van hot naar haar,
Zegt Vader Abt: jij bent mijn kind
Maar hebt nog duivelshaar...*

*De broeder boog zijn arm verstand
En Jesus zag hem aan,
Toen zijn zij beiden hand in hand
Een bloemhof ingegaan.*

[Die man werd op zijn tijd geboren]

*Die man werd op zijn tijd geboren
En leeft in zijn waarachtig deel
Die, Wijsheid, u mag toebehooren
En als een deel van uw geheel,
- Door u verlicht, door u voltogen -
Aan uwen disch als rijke gast,
De dingen liefheeft met uw oogen
En met uw teere handen tast.*

*Waar is hij, door uw licht verwonnen
En door uw hitte niet verteerd:
Die met planeten speelt en zonnen
En zich niet brandt noch zich bezeert?
De bloemen aad'men in uw gloren
En drinken kleuren uit uw wit:
Die man, dat kind: zijn zij geboren
Wijsheid, eeuwige, om wie ik bid?*

[Wie is hij die haar zó bezit]

*Wie is hij die haar zó bezit
Dat ze als een brood wordt in zijn handen,
Gelijk een harp die hij omspande
En stralend als een jong gebit?
Waar is hij die haar drinkt als wijn
En in haar glorie ligt verdronken?
Zijn lied heeft niet tot mij geklonken,
Ik hoor zijn stem niet op het plein...
Maar 's avonds soms als de geruchten
Als kaarsen uitgaan rond een baar;
Hoor ik hem langs de sterren vluchten
Met alle winden in zijn haar.*

[Ik ken een man met smalle handen]

*Ik ken een man met smalle handen
Die diep in God is weggegaan;
Hij zag de wereld en haar randen
En alle bloemen rond de maan;
En aan het eind' van alle wegen
Zijn armen maatloos uitgebreid,
Stond hij verslagen in een regen
Van hemelen en heerlijkheid;
En met de zeeën aan zijn voeten,
Een storm van licht in zijn gewaad,
Zag hij uw schemering en groette
Stralend, Wijsheid, úw dageraad.*

[Een grote stem vervult de dalen,]

*Een grote stem vervult de dalen,
De heuvelen verschijnt een licht,
De wereld hoort God ademhalen
En kromt de rug voor een gericht,*

*Nu van Gods heerlijkheid gebeten
Die stem, door hemels vuur geschroeid,
- De grootste en diepste der profeten -
Uit kloven en woestijnen groeit*

*Tot eenen storm die niet kàn zwijgen
En zwaar van zon is en van zand:
Wee! oude boom uw dorre twijgen, -
Hoe houdt gij in dat stormen stand?*

[Zie! bleek van dood en doen bekropen:]

*Zie! bleek van dood en doen bekropen:
Een man bond Gods sandalen aan
Om alle paden recht te lopen
En bulten tot een effen baan*

*Voor Hem in wien hij nu of later
Den Bruidegom herkennen zal
En zich verblijden bij het water
Als hij zijn stem verneemt in 't dal;*

*De winden branden in zijn haren,
Met wildernis is hij gevoed,
Zijn blik, als die van adelaren,
Meet hemel, dal en watervloed -*

*En langs hem trekken, grijs van boete,
De scharen zwijgend door den stroom
En stijgen als gewassen stoeten
Hun Herder tegemoet: hun Droom.*

[Wanneer ik aan den waterkant]

*Wanneer ik aan den waterkant
Zit turend naar het schrift,
Dat telkens een onzichtb're hand
Weer in den spiegel grift,*

*Spreek ik soms tot den berkeboom
Die aan den oever staat:
Het leven, broer, is als een droom
Die weldra overgaat.*

*Wat lees ik en wat weet ik meer
Dan wat die hand daar schrijft,
Een raadsel is en immer weer
Voor mij een raadsel blijft?*

[Leer mensch hieruit uw wezen kennen,]

*Leer mensch hieruit uw wezen kennen,
Uw zin en ook uw tegenzin:
Een vogel met gebroken pennen
Die, tegen alle winden in,
Voor hij ter aard te pletter slaat
Of aan een roofdier ondergaat,
Plots uit de duisternissen boven
Ervaart een macht die hem ontzet
En hem, met hemelsch licht bestoven,
Klapwiekend op de schouder zet.*

[Een mensch moet aan zijn zwakheid wennen]

*Een mensch moet aan zijn zwakheid wennen
Eer hij zich aan de ruimte lescht:
Een vogel voor hij op zijn pennen
De hemelruimten gaat verkennen
Beproeft zijn kracht eerst rond het nest;
En ruischend in ál ruimer kringen
En verder steeds van zijn begin,
Vliegt hij: een aldoor stouter zingen -
Den eindeloozen hemel in.*

*God blaast de barken van zijn lippen
En speelt met de dolfinen van de zee;
Maar wie zijn hand, o Jonas, wil ontglippen
Die haalt hij met de haren naar de zee;
En na drie dagen braakt een waterdier
En spuwt den onverteerbren passagier
Weer in Gods hand bij Ninivé.*

[Zóó ver weet God een hart te ontvoeren]

*Zóó ver weet God een hart te ontvoeren
Aan zijn bestemming en zijn droom,
Dat ik den roerdomp nog der moeren
Hoor roepen in een hollen boom.*

*Hijzelf heeft mij deez' woon verkozen
Die gracielijk elk lot bestiert
En met een rank vol wilde rozen
Mijn uitzicht op den hemel siert.*

*Een edelhert likt mijne handen
En leeft met mij als een gebuur;
Ontbonden en opnieuw in banden
Word ik verteerd door een nieuw vuur:*

*De dwaaste, God, van uw vazallen
Heeft aan uw wijsheid zich vergaapt;
Mijn harnas is mij afgevallen
En ligt daar als een man die slaapt.*

[De gespen roesten en de ringen,]

*De gespen roesten en de ringen,
Het pantser kreeg een kleur van bloed;
Zoo teekent gij in alle dingen,
o God, uw wil en het is goed.*

*De helm is van den romp gescheiden
En 't is mij, als ik naar hen kijk,
Of zat ik lachend tusschen beiden
Te sterven bij mijn eigen lijk.*

*Deze ijzeren cocon ontworven
Voel 'k me als een vlinder licht en blij
En vraag: wie eigenlijk is gestorven:
Ik, Geerling of wij allebei?*

[Wat weet ik, dat ik niet van and'ren weet,]

*Wat weet ik, dat ik niet van and'ren weet,
Die weer aan vreemden danken wat zij weten?
Deez' wetenschap is mijn: dat God het leed,
Voor wie Hem zoeken wil, niet heeft vergeten.*

*

*De Heer is liefde: dat doet m'elk ding verstaan;
Doch wijs en dwaas zal vroeg of laat bevinden:
Dat deze God ons niet volmaakt beminde
Als Hij geen stok bezat om ons te slaan.*

*

*God openbaart zijn wijsheid aan de wijzen;
Doch wie te groot op jacht gaan in zijn land
Blinddoekt zijn humor met een groot verstand:
God laat niet schieten onder zijn patrijzen.*

*

*'Luister!' zegt wijsheid en gij zult verstaan,
'Fluister!' dringt liefde vurig bij mij aan;
Wat moet ik doen, nu God mij van twee kanten
Een oor en slechts één mond in 't midden plantte?*

*

*De zomerroos ontvouwt zich in den gloed
Der zon en, in haar zaligheid verzopen,
Ervaaft zij niet de worm die, opgekropen,
Valt in haar hart en weet: hier lig ik goed.*

*Rentmeester! riep God - toon mij Uw talenten;
En die doodsbleek: is 't zó met mij gesteld? -
Ik dacht een zomer nog achter mijn lente
En nadien nog een herfst waarin men telt.*

*

*Ik dacht: aan deugden en verdiensten rijk
Toon ik mijn schat aan Wie hem mij vertrouwde;
Doch toen 'k mijn handen voor hem openvouwde
En Hij toezag, was daarin niets dan slijk.*

*

*De dwaas vindt alle ding te kakelbont;
Aan 't wit en rood heft hij genoeg alleen
Van witte tanden en een rooden mond
Hoe dan - als rood valt groen en rot van 't been?*

*

*Toen ik onlangs het paradijs hervond
Was 't in een droom en met bevroren handen;
Gebraden duiven vlogen rond mijn mond -
Doch wie belet mij nóg te watertanden?*

[De schouwen rustig roken]

*De schouwen rustig roken
 Onder de bloem der maan,
 Die wijd en sneeuwwit is ontloken
 En uit een zee van zilver opgegaan;
 Zie, rondom in de ruiten slaan
 De kleine vuren op die vrouwen stoken;
 De kinderen zingen dat zij slapen gaan*

*Maar wie kan slapen bij dit witte vuren?
 Het zingen stijgt en blijft maar duren, duren:
 Er komt geen einde aan...
 En aan de gevel van hun hoeven staan -
 Hun schaduw uitgebroken
 Als bloemen uit hun blaën -
 De menschen naar dit prachtig land te turen:
 Zij hebben God gesproken -
 Van aangezicht tot aangezicht met Hem gestaan*

*.....
 En zien Hem ginder verder waên
 Door bloemen, melk en licht en oceaàn:
 Een Man van licht, een Man vol maan...
 O wie zóó diep Gods witte licht verstaan
 Geloven in geen spoken!*

Kleine liederen van dood en leven

[Wie zijn wij God - hoe zullen wij ons noemen]

*Wie zijn wij God - hoe zullen wij ons noemen
Die, uit uw handen heerlijk opgestaan,
Verrukt door winden wateren en bloemen,
Als koningen door uwe schepping gaan?
Als wij uw kind'ren zijn wil ons dan roemen
En blijf ons als een vader toegedaan,
Maar zie ons tusschen engelen en bloemen
Toch niet zóó donker aan...*

[*Wij zijn als zaad en dragen kleine namen*]

*Wij zijn als zaad en dragen kleine namen
Als bloemen en cyclamen in de hand
En bloeiend in de nacht waarin wij kwamen
Verwelken onze namen op zijn rand,
Wanneer de hand die zaaide ons zal verzaëmen
In ééne schoot of in één brand.*

[Want wij zijn gasten rond het bruiloftsmaal]

*Want wij zijn gasten rond het bruiloftsmaal
Verzameld van een wisselvallig leven,
Waar tel om tel een teeken wordt gegeven
En keer op keer verlaat een Gast de zaal;
En telkens vraagt men: waar hij is gebleven...?
De nacht is duister als wij allemaal!*

[En wij zijn kinderen in een donker huis]

*En wij zijn kinderen in een donker huis
En blootgesteld aan vreezen en gevaren
Van sterren, winden en van dorre blaéren
En aan de armen van een koolzwart kruis,
Waarnaar wij angstig en meewarig staren;
O! wij zijn kinderen en wij zijn gruis
En God: de vader met de stallantaren...
En zijne wacht is heerlijk om ons huis.*

[En wij zijn pelgrims jaren lang op reis]

*En wij zijn pelgrims jaren lang op reis
En onder moeien zijn wij en melaatschen
En onder wetenden soms zeer onwijs;
Wij allen hebben kleine pleisterplaatsen.
Maar ééns toch worden alle steden grijs
En is één stad voor ons de allerlaatste...
Dicht bij het paradijs?*

[En wij zijn blinden: onze weg is lang!]

*En wij zijn blinden: onze weg is lang!
Eeuwen op weg door witte wildernissen
Ruischen om ons de groote duisternissen
Als stalen vleugels van een hard gezang;
En struik'lend over honderd hindernissen,
Gebeten en vergiftigd door de slang,
Vergeten wij dat w'ons in U vergissen
En dat uw Licht ons toekomt als gezang...
Want wij zijn blinden, God, en wij zijn bang.*

[Wij allen drage'een onuitwischbaar teeken]

*Wij allen drage'een onuitwischbaar teeken
En wachten op het blazen der bazuin,
Om als een zee de wereld in te breken;
Want ééns breekt God de ringwal èn het duin;
Dàn, op de bres, zal Hij den horen steken:
De steden vallen achter ons in puin
En vóór ons wenken vreemde wereldstreken
En waaien open op een verren tuin.*

[En door uw zonen, God, uit U geboren,]

*En door uw zonen, God, uit U geboren,
Wordt nu om U de laatste stad gebouwd:
Gij zijt haar hoeksteen en haar groote toren,
En gij: haar wal en om haar wal: het woud.
Hoe komt het, God, dat wij uw stem niet hooren,
En over onze hande' uw gramschap grauwt?
Ach van uw zonen is steeds één verloren...
En van uw zonen worden velen oud.*

[En wij zijn armen, God, aan uwe poort]

*En wij zijn armen, God, aan uwe poort
Die allen om eenzelfde aalmoes dringen:
Om de belofte van uw vleeschgeworden Woord;
En onder ons, God, zijn er zeer geringen,
En onder dezen die als kinderen zingen
En anderen weer die niemand hoort:
Die spelend met hun kleine, dwaze dingen
Sterren en bloemen zijn voor uwe poort.*

[En wij zijn dwazen, God, en wij zijn laat]

*En wij zijn dwazen, God, en wij zijn laat
En nog de laatsten niet van àl uw dwazen,
Die midden op de markt en op de straat
Verrukt hun bellen naar uw hemel blazen
Zooals gij werelden naar ons gelaat...
Geef acht dan God: wij zullen U verbazen!*

[En wij zijn koningen elk in zijn rijk:]

*En wij zijn koningen elk in zijn rijk:
Wij dragen breede kronen, U gelijk,
Waarin wij eenmaal wonen -
Want wij zijn koningen en wij zijn zonen
En erfgenamen van Uw Rijk.*

[En wij zijn goden, God, en door úw schuld;]

*En wij zijn goden, God, en door úw schuld;
Wij droomen groote droomen,
Waarmee uw majesteit zich gansch omhult;
Ééns door ons allen wordt uw Macht volkomen,
Ééns in ons allen staat uw Wil vervuld!
Gij zijt het woud, o God, en wij de boomen...
Door úwe schuld.*

[Als ik de kleine huizen binnentreed]

*Als ik de kleine huizen binnentreed
Waar; naast hun graven, al die menschen wonen,
Komen mij ouders, kinderen en zonen
Soms tegemoet, elk met zijn eigen leed,
Dat zij mij zwijgend en misprijzend toonen
Als wonden, versch als bloemen, onder 't kleed;
En ik die u, God, kan nòch wil verschoonen,
Daar uwe gronden diep en goed zijn, weet
Dat dezen óók uw zusters zijn en zonen
En dat gij, God, geen enkele traan vergeet...
Want om hun hoofden groeien reeds de kronen
Maar voor hun hoofden zijn zij nog te breed.*

[En daar zijn armen, die, uit nood ontvangen,]

*En daar zijn armen, die, uit nood ontvangen,
In nood geboren worden en bestaan -
En die met lange halzen als verhangen
En rammelend in hun geraamten gaan;
Het zijn de dunne halmen van het graan;
Het zijn de broozen en de schemerbangen,
Die overal een and'ren weg inslaan,
En, met de schaduw van hun slaap op hunne wangen:
De kinderen die altijd slapen gaan...
Doch witgebrand door één verlangen,
Verlost tot op het been en gansch ontdaan,
Zullen zij eens als heldere gezangen
In eenen wijden kring om Christus staan.*

[Zij zitten 's avonds bij hun lage vuren]

*Zij zitten 's avonds bij hun lage vuren
In eene zee van duisternis en wind,
En luist'rend naar den avond en de uren
En naar het schreien van een heel klein kind,
Zien zij hun schaduw donker op de muren:
De zwarte Engel van het slapend kind.*

[En daar zijn eenzamen die heerlijk leven]

*En daar zijn eenzamen die heerlijk leven
Als tempels, waarin God is groot gebleven,
Als kelders waar de wijsheid ligt als wijn;
En zij zijn groot en eenzaam als een plein,
Met middenin de fonk'lende fontein
Die hare handen zingend houdt geheven;
God heeft het plein met schaduwen omgeven
En het gevloerd met louter zonneschijn...
O, Er zijn eenzamen die heerlijk leven!*

[*En er zijn kleinen die in God verdwalen*]

*En er zijn kleinen die in God verdwalen
Als in een woud vol engelen-geruisch;
Maar 's avonds komt hun moeder hen weer halen
Of leiden and'ren schreiend hen naar huis.*

[Zoo gróót geluk als in geen droom kan staan]

*Zoo gróót geluk als in geen droom kan staan
Is reddeloos en als een stad verloren;
En telkens als een menschkind wordt geboren
Ontvangt hij voeten om op zoek te gaan;
En toegerust met handen, oogen, ooren
Verdwaalt hij in den doolhof van den dood;
Doch die het vinden, zijn nog niet geboren
En die het vonden, werden nimmer groot.*

[Lang voor wij om U vragen konden]

*Lang voor wij om U vragen konden
Hebt gij, o God, om ons gevraagd;
En eerst toen wij ons-zelfen vonden
Als vogels uit hun nest gejaagd -
Toen hebben wij, nog onvoltogen,
Door dood en duisternis belaagd,
Verschrikt, met veel te groote oogen
Voor 't eerst om U gevraagd.*

[Aan elken arm een kalebas,]

*Aan elken arm een kalebas,
In ieder oog een traan:
Daar komt van ver Sint Barnabas
De globetrotter aan:
Ik hoor zijn pas door 't natte gras
En langs de sterren gaan...
Zijn baard waait als een wild gewas
En immerdoor versnelt zijn pas;
Wat doet die man van stof en asch
Om Godswil toch zoo gaan?*

[Is dit dat Kind van Betlehem,]

*Is dit dat Kind van Betlehem,
Maria Nazarene?
Ik vind geen schoonheid meer in Hem
Maria Nazarene!*

*Bevrozen is mijn lieve Heer
Maria Miserere,
Ach! hadt gij zelfs geen doeken meer
Om deze kou te keeren?*

*De doornen van zijn doornenkroon
Vergaten bloem te dragen,
Nu zal ik om uw lieven Zoon
Wel eeuwig moeten klagen.*

*Ik vind geen schoonheid meer in Hem
Maria Nazarene.
Jeruzalem! Jeruzalem!
Gij doet mij bitter weenen.*

[Negentien honderd jaren]

*Negentien honderd jaren
Zijn sinds die nacht voorbij;
Immer nog bloeden uw haren
Immer nog bloedt uw zij'...
Uw stilte en uw staren
O God, verwarren mij
Méér dan alle gevaren...
Vergeef, - vergeef het mij!*

[Ik heb U nooit zóó lief als waar gij zijt]

*Ik heb U nooit zóó lief als waar gij zijt
Zóó menschelijk en aan den dood gelijk,
Dat alles om U duister wordt en schreit
In 't hoogste noodweer aller tijden om Uw Rijk.*

[Wij hebben u vernederd tot een lam]

*Wij hebben u vernederd tot een lam
En nu wij droef uw witte vacht beschreien,
Rookt uit uw rug de reuk van Abraham
En uit uw wol de wierook van zijn weien;
O Zuiver Lam - om zooveel specerijen:
Herleid ons naar den stal van onzen stam
En geef ons, mèt de kracht der woestenijen,
De hooge glorie van uw Abraham.*

[Ik denk aan Abraham en ik word droef:]

*Ik denk aan Abraham en ik word droef:
Zijn liefste lam werd jammerlijk geschoren;
Wist ik de dalen waar hij is geboren,
Wist ik de heuvel waar men hem begroef:
Tenminste hij zou mijne klachten hooren.*

[Ik roep om Abel en roep ach en wee:]

*Ik roep om Abel en roep ach en wee:
Zijn kleine broer ligt op het veld verslagen!
Vond ik de drinkplaats van zijn lieve vee,
De weide waar het laatst zijn runderen lagen...
Slechts duisternis is om mij als een zee -
En niemand hoort dit klagen!*

[Waar werd ooit lam zoo wreed geslacht,]

*Waar werd ooit lam zoo wreed geslacht,
Als dit mijn kind om hals gebracht
Door felle broederhanden?
o Hoofd van Abel, hoe verlet,
o Zoete vrucht, hoe fel geplet,
o Mond, o witte tanden!*

*Waar vlocht de Dood ooit zoeter rood
Van rozen dan om zooveel nood?
Waar braken hechter banden?
o Eva schrei, beweene dit Hoofd
En zie in hem 't geschonden ooft
Waarnaar gij watertandde.*

[Kan jou mijn doodenklacht niet meer ontroeren, Vrouw,]

*Kan jou mijn doodenklacht niet meer ontroeren, Vrouw,
Die als versteend zit in den schaduw van je haren?
Herinner je de blondheid van je jonge jaren!
Herinner je de dalkom van den dauw!
En zie nu in je schoot, zoo breed en hard van 't baren
De kleine dood die dorstig is naar jou!*

[O, Wreede kreet der vroege hanen!]

*O, Wreede kreet der vroege hanen!
Nu zal er tot mijn jongsten dag
Geen morgen meer zijn zonder tranen;
Steeds zal ik, in zijn prille lach,
Een Mensch met ballingschap beladen
En met een blik zóó vol genaden
Den weg zien opgaan naar den dood -
En altijd, wreede kreet der hanen,
- o Bleek gelaat! o zacht verwijt -
Zult gij den zwakken mensch vermanen:
Ai! menschenwoorden zijn slechts wanen
En menschentrouw is ijdelheid.*

[Van deze nacht zal geen 't geheim ooit weten]

*Van deze nacht zal geen 't geheim ooit weten
En geen de pijn! - Zie, zingend langs het pad
Daal ik naar 't dal waar ik zal Jacob heeten
Die tot den dood door u ben afgemat;
Mijn kleeren rond mijn lichaam zijn verreten
Alsof ik met een wolf geworsteld had...
Van deze nacht zal geen 't geheim ooit weten
Doch mijne ziel houdt kermend u omvat.*

[Nog eens had ik zijn zwarte naam gelezen]

*Nog eens had ik zijn zwarte naam gelezen
En streek zijn hand mij huiverend door het haar;
En 'k dacht mij, dwaze, gansch van hem genezen,
Van wien ik nooit zoo ziek was en zoo zwaar!
Totdat ik, diep in mij òf diep in hem,
- Ik wist het niet en zal het nimmer weten -
De duisternis vernam van zijne stem:
Vergeet mij niet! - ik heb jou niet vergeten.*

[Zijn aangezicht werd duister en als gras]

*Zijn aangezicht werd duister en als gras
Waarin zijn oogen als twee scherven lagen,
Met al den waanzin van gebroken glas
Waar werelden en sterren in vervagen;
Een laatste, bitt're kramp nog en wij zagen:
Dat dit die andere geboorte was
Waarvan wij zelf de vreemde weeën dragen.*

[O, daar is geen verzoening bij u, Dood,]

*O, daar is geen verzoening bij u, Dood,
En geen ontkomen! - uur aan uur
Voel ik uw vingers en uw vuur.
In mijnen hals en proef u in mijn brood;
Gij kent geen vreugde en geen verlangen.
O, stugge vogelaar, geen spijt,
Die in uw kille hand dit bange
Bloedwarme leven houdt gevangen
En hoe 't zich weert of bijt:
    Uw bloed wordt nimmer warm, o Dood -
    Uw hand wordt nimmer rood!*

*En, daar is geen ontkomen, al den duur
Klemt gij mij vaster, o meedoogenlooze!
En 'k ruik uw adem kranker in de rozen
En reeds uw geur in alle bloemen zuur.*

[Ik leg mijn handen open en weer toe,]

*Ik leg mijn handen open en weer toe,
Die langzaam-aan verkleumen en verkleuren;
Ik weet wat met mijn handen zal gebeuren...
Maar telkens als 'k hen toe of open doe
Ruik ik het Chrisma nog waarvan ze geuren -
En dit te ervaren wordt ik nimmer moe.*

[Ik zie mijn handen en ik schrei:]

*Ik zie mijn handen en ik schrei:
Eens zullen zij zeer bleek zijn, Dood,
En willoos als een boek dat gij
Dichtvouwt in uwen schoot.
Gij kent de diepe taal
Van teekens, rimpels, groeven, krassen,
Waaruit een primitief verhaal
Tot een tragedie is gewassen
Zóó droef dat nu haar dichter schreit
En, turend op de bleeke blaêren,
Hij bei zijn handen wilde kwijt
Indien zij niet geschreven ware...*

[Oogen! het zal zeer duister zijn:]

*Oogen! het zal zeer duister zijn:
Een nacht, maar zonder ster of maan,
Zal groot en naamloos vóór u staan -
Het zal zeer duister zijn! -
En sneller dan gij zijt ontstaan,
Zult gij, uit water en uit zon geboren,
In licht en water weer verloren,
In uwen oorsprong ondergaan.*

[Ach! oogen mijn, o droef getuur!]

*Ach! oogen mijn, o droef getuur!
Nog zeven jaar? nog zeven uur?
Ach! oogen mijn, vergeet het niet:
Dat gij den droom in spiegels ziet -
En oogen mijn! - slechts oogen zijt.*

[De gulle geest, het fijne glas]

*De gulle geest, het fijne glas
En 't hoog gebaar der handen:
O feestlijk spel van ziel en asch,
Van lippen, lach en tanden -
Het spel gaat om, de geest begeeft,
Lach valt als glas aan scherven,
O! Lef alsof gij eeuwig left
En of gij nu zoudt sterven.*

[Voor de'een te dwaas, voor de'ander weer te wijs:]

*Voor de'een te dwaas, voor de'ander weer te wijs:
Bleef hij een kind in deugden en in zonden
En heeft, te onbezorgd om kleed en spijs,
Der dingen glans gezocht méér dan hun gronden;
En die geen gast was in Parijs of Londen
(Zijn jaren klommen en zijn haar werd grijs)
Begon met zoo'n voltooide rust de reis
Alsof zijn oogen reeds de klaarheid vonden
En zijne voeten raakten 't paradijs.*

[In alle dingen vond hij groot behagen;]

*In alle dingen vond hij groot behagen;
Hij liep een leven lang haast met een vlag.
En toen dit kind ontwaakte in den Dag,
Wiens heerlijkheid zijn oogen reeds voorzagen,
Heeft het, daar het in glans en bloemen lag,
Zijn groote oogen vragend opgeslagen:
Waar is het licht dat zooveel glorie zag
En waar het land dat zooveel heil mocht dragen?*

[Laat mij nog eenmaal deze wijzen prijzen]

*Laat mij nog eenmaal deze wijzen prijzen
Die, als mijn lieve vader, kalm en groot
Bereiden zich ter allerlaatste reize
En rustig ingaan in den goeden dood;*

*Zij vroegen niet waarom ze leven kwamen
En vragen niet waarom zij sterven gaan;
De tijd verwischt hun wezen en hun namen
Zooals de wind hun voetspoor en hun baan.*

*Het veld is binnen en de oogst geborgen
En alle leven veilig in Gods hand; -
De zonen wassen naar den nieuwen morgen;
De oude hemel glimlacht over 't land.*

[Eens in mijn droom zag ik mijn lieve vader]

*Eens in mijn droom zag ik mijn lieve vader
En met een stem te stralend en te breed
Riep ik: mijn Vader! en trad haastig nader
Waar hij vermoeid zijn laatste dagen sleet;
En buiten mij van vreugde en van verdriet
Kuste ik zijn handen daar zij roerloos lagen;
Toen heeft hij loom zijn oogen opgeslagen
En droef zijn hoofd geschud: ik ken u niet.*

[De dood had dagenlang reeds rond ons huis geslopen]

*De dood had dagenlang reeds rond ons huis geslopen
Maar op Palmzondag van dat droevig jaar
Vond hij de deuren en de vensters open
En greep zijn hand mijn vader bij het haar*

*En met een ruk geheven boven 't bed,
Waarin mijn vader zich te sterven had gezet,
In eene warreling van bloemen en van sterren
Riep hij met luide stem: Jerusalem! -
En was reeds verre.*

Doodeprentjes

Voor het dochterke van den ijmker

*Heeft ooit een honingbij zóó zonne-zot
U om uw handen en uw hoofd gezworven,
Gelijk dit hemelblij kind om God
Zijn zoete handen en zijn volle korven?*

*Beklaag haar niet: zoet is der bijen lot!
Zij is met honing in den mond gestorven.*

Voor het winkelmeisje

*De moeder riep en trad haar voordeur uit:
Mijn dochterke zal een wit bruidskleed dragen,
Geen rood, geen zwart, geen streep en ook geen ruit!
Wel, zei de Dood, dat is een goed besluit:
Uw dochterke zal een wit bruidskleed dragen...
De moeder schreiend treedt de voordeur uit.*

Voor den droomer

*In 't klein heelal van speeldingen en sproken
Heeft hij, benieuwd naar hun geheim en naam,
De dingen droef omdroomd en dan langzaam
Hen één voor één uit hunnen vorm gebroken...*

*Toen heeft de Dood, waarnaar zijn haren roken,
Zijn ziel gebroken uit zijn broos lichaam.*

Voor een naamlooze

*Het had de smaak der wereld nòch der zonden
En nauw ontvallen moederborst en flesch
Verschrikt hem 't bleeke blinken één seconde
En in zijn hals de kilte van het mes...*

*De Dood bedroefd wendt àf zijn aangezicht,
Het zoete bloed vloeit uit een kleine wonde;
Een kleine ziel ziet zingend en ontbonden
Een droeve wereld went'len in Gods licht.*

Voor Lindy

*Ai Lindy, kleine vlieger, vlinder
Je eerste vlucht werd een groot avontuur:
Want vader Lindbergh looft niet meer of minder
Dan honderdduizend dollar voor den vinder;
De bosschen van New-Yersey staan in vuur.*

*Doch hebben menschen Lindy leedgedaan
Van God kreeg Lindy groote vleugels aan
En vliegt nu zonder hinder
Van Licht in Licht voortaan.*

Voor een koning

*De Dood, die soms een wreede Dood moet heeten,
Had, toen zij in de koninklijke zaal
Verzameld waren voor het kroningsmaal,
De lengtemaat van ieders lot gemeten.*

*De Koning lei zijn hand om zijn bokaal
En was zijn roemer èn zijn rijk vergeten.*

In pace

*Zonder begeerten en zonder bezit,
Voortaan zonder shade
Rusten de koningen roerloos en wit
En met den dood beladen -
Stram als soldaten in het gelid
Voor de groote parade.*

*Roem en heerlijkheid zijn vergaan;
Namen, jaren en steden,
Vorstenwijsheid en vorstenwaan,
Stil in een stoorlooze vrede; -
Eeuwen schuifelen af en aan
Over een grijs verleden.*

*Wit van een brand die geen water bluscht
Slapen hun sombere asschen,
Ongewapend en onbewust
Van de tijden die wassen; -
Steenen dekken hun diepe rust,
Varens en wuivende grassen.*

*Onder hun hoofd roest scepter en schild
En aan hun zijde hun zwaarden;
Om hun beenderen rossig en wild
Groeien de weelderige baarden; -
Maar uit hun biddende handen mild
Bloeien de bloemen der aarde.*

*Allen verbonden in éénen nood:
Voedsel der wormen en spijs,
Allen één in den grooten dood
Slapen zij: dwazen en wijzen -
Weergekeerd in den moederschoot,
Om als de groote tamboer tromt
En de Koning der koningen komt,
Uit hun asch te verrijzen.*

Dies irae

*O wereld, als die dag verschijnt
 Als een gelaat van vuur:
 Uw dwaasheid trekt aan 't kortste eind,
 Uw ijdelheid komt duur;
 Uw leugen doet geen opgeld meer,
 Uw hebzucht hapt in lucht...
 Die dag van toorn, die tegenweer
 Noch tegenspraak meer dacht!*

*Daar staan de dingen naakt en bloot
 En van hun schijn ontdaan,
 Daar is alleen wat groot is groot
 En God slechts God voortaan;
 Het laat berouw komt dáár te laat
 Als koning, kind en knecht,
 Gemeten met de juiste maat
 En naar het rechtste recht,*

*Aan 't sidderen slaan bij 't groot geschal
 Der hemelsche bazuin...
 O oordeelsdag, o oordeelsdal
 O onversnoeide tuin,
 Als alle leven weer ontwaakt
 En wat vergaan, vergruisd
 Is in zijn huls en hengsel raakt -
 En elke ziel behuisd.*

*Hoe zal ik mij verzamelen dan
En rijzen uit mijn graf?
Hoe kom ik uit Gods wijde wan:
Als koren of als kaf?
Elk hart draagt zijn geschiedenis
Gegrift in zijn bestaan,
En wat als kaf gewonnen is
Zal ook als kaf vergaan.*

‘Als de ziele luistert’...

*Ik ken U uit zoo menig boek
Vol hemelsche gepeinzen,
Uit menig beeld en zuiver doek
Op duizenderlei wijzen:
Maar d'allerbeste kennis is
Die, als de ziele luistert,
Gij allerdiepst Geheimenis
Mij armen mensch influistert.*

Alleenspraak

*Het kindschap Gods
 Nog in den knop geborgen
 Verwacht den morgen
 Van het licht
 Om zonder zorgen...
 En gewicht
 Te bloeien vóór uw aangezicht
 En tot úw glorie -
 Eeuwig Licht.*

*

*Gij zijt mijn levensvorm,
 Gij mijn beminde
 En ik de worm
 Van Uw ellende...*

*

*Och! mocht ik vrij zijn en zéér vrij,
 Om los van al en los van mij
 Te zijn daar waar ik wil:
 Zéér stil...*

*

*Nu ligt de heele wereld open
 En alles in mijn kleine hand
 Zoodat mijn wil en mijn verstand
 Niets meer kan hopen
 Dan úw Land...*

*'t Zal schoon zijn, Dood,
Wanneer ik uit den kring
Van ster en sterveling
Zal vallen in den schoot
Der schittering
Van God...*

*

*De groote zomer sterft;
Een late zon nog verft
Haar laatste rood
Over de ruige heggen -
Ik had nog veel te zeggen,
Goede Dood...*

*

*Als ik kom eenmaal vóór u staan
Van angst ontzind
En van uw Licht bezweken -
Laat dan een Engel, mij gezind,
In dat uur voor mij spreken:
Dit kind
Heeft alles als een kind gedaan,
Blijf gij niet in gebreken
Maar laat hem bij U binnengaan.*

*Achter mijn huid zal ik opstaan
 Als de bazuinen blazen!
 Dan zal de waarheid èn de waan
 Zich evenzeer verbazen
 Als naar de velden van den dood
 De engelen nederwaaien
 En in dat laatste morgenrood
 Waarin geen hanen kraaien,
 Bij 't helder schallen der trompet
 De slapers zich vergaren
 En aan den rand van 't aarden bed
 Met scheem'rende gebaren
 Beginnen aan hun laatst toilet
 Van schenkels, vel en haren...*

*Dan zal ik turen overland
 Tot alles is voltogen:
 Hoe slapend nog en overmand
 En naar zijn schoot gebogen
 Een man zijn hoofd draagt in zijn hand,
 Een kind speelt met zijn ogen; -*

*En waken zal ik in die wind,
 In dat bevroren zwijgen,
 Totdat één stem - 't zij man of kind -
 Een naam, een kreet, een lied hervindt -
 Tot alle stemmen stijgen
 En alle leven herbegint
 In dat oneindig Leven,
 Dat daar met hemelen omblauwd
 En eeuwigheid omgeven
 Zijn Rechter èn zijn Heiland schouwt
 Op wolken aangedreven.*